

A. STRACKÉ EN DE OORLOG 1914-1918 (1)

Toen de eerste wereldoorlog uitbrak was A. Stracké ruim 68 jaar oud. Een leeftijd waarop men zich definitief uit de zaken kan terugtrekken. Zoals ik vroeger al zei exploiteerde A. Stracké het Hôtel d'Allemange (dat de Zusters van Sint Jozef in april 1914 van de erfgenamen Serruys-De Brouwer gekocht hadden) tot begin augustus 1914. (cf. De Plate, 15e jg., nr 1, jan. 1986). De oorlog onderbrak niet alleen brutaal het magere seizoen (iets meer dan 300 gasten logeerden in het Hôtel d'Allemagne) maar bezorgde A. Stracké ook allerlei moeilijkheden.

In zijn autobiografie (gedateerd januari 1926 - de 28ste van die maand zou A. Stracké 80 jaar worden) wijdt hij vier volle bladzijden (van de 17) aan de oorlog die voor de bejaarde Duitse Oostendenaar op dramatische wijze begon. Het is hoofdzakelijk op dat document, dat kritisch gelezen moet worden, dat de volgende aantekeningen berusten. Ik volg hier getrouw het relaas van zijn belevenissen en geef tussendoor wat commentaar.

"Vanaf 't begin van de oorlog", schrijft A. Stracké, "heb ik mijn hotel met de twee aanpalende huizen, met meubels en linnengoed, ter beschikking gesteld van het Rode Kruis". (N.B. Het Hôtel d'Allemagne was nr 37 in de Kaaistraat. Die twee aanpalende huizen waren nrs 39 en 41 aangekocht door A. Stracké respectievelijk in 1893 en 1888).

"Duizenden zieke of gekwetste Belgische en Franse soldaten hebben we er verzorgd." (N.B. Dat "duizenden" lijkt mij hyperbolisch, maar zulke overdrijvingen vinden we meer bij A. Stracké).

"We moesten ook, zoveel het in onze macht was, de ongelukkige gekwetsten bijstaan die in de lokalen en op de perrons van het station op britsen lagen". (N.B. Bedoeld is : het oud station op het Hazegras). "Voortdurend werden grote ketels koffie en hele korven boterhammen erheen gebracht. Die droeve taak begon de dag van de eerste schermutseling tussen onze gendarmen en Duitse ulanen bij Snaaskerke brug waar de eerste gekwetsten vielen". (N.B. Dat was op dinsdag 25 augustus 1914 - cf. ELLEBOUDT-LEFÈVRE, Oostende onder de Duiste bezetting (= O.D.B.), p. 22 en volg.)

"Elke dag groeide hun aantal aan zodanig dat alle lazaretten vol lagen". (N.B. In alle belangrijke gebouwen en hotels van de stad waren er inderdaad ambulances ingericht). "Lichtgekwetsten werden door onze maalboten naar Engeland of Frankrijk verscheept. Dat ging door tot de avond van de 14 oktober de dag waarop alle lazaretten ontruimd waren, met uitzondering van twee stervende soldaten die niet meer vervoerd konden worden. De ene was een Belgische soldaat die op 16 oktober stierf, de andere, een Franse soldaat, die twee dagen later overleed. Ik heb ze - zoals ik bijna altijd deed - naar hun laatste rustplaats begeleid." (N.B. Die laatste bewering van A. Stracké wordt onrechtstreeks bevestigd door O.D.B. p. 62. Daar is sprake van twee Belgische soldaten gestorven, de eerste dagen der bezetting, in het lazaret van Stracké. Ze worden naar het kerkhof gebracht "vergezeld door een aantal voorname ingezetenen". En ongetwijfeld behoorde A. Stracké daartoe. Formeel daarentegen is het (anonieme) oorlogsdagboek dat onder de titel : "Vier jaar onder de klauwen der Duitse barbaren" (K.D.B.) als feuilleton verscheen in "De Duinengalm" onmiddellijk na de oorlog. (Emiel SMISSAERT heeft mij meegedeeld dat zijn grootvader Aimé SMISSAERT (1876-1926) met de hulp van

medewerkers die oorlogskroniek heeft opgesteld). In "De Duinengalm" nu van 7 mei 1920 lezen we dat op zondag 15 november 1914 om 8 uur drie Franse soldaten, overleden in de ambulance van Stracké, begraven werden. In de begrafenisstoet, zegt het dagboek, liep A. Stracké).

"Op 15 oktober werd de stad door de Duitse troepen bezet. Om 6 uur 's avonds werd ik in mijn huis aangehouden door een officier van de Generale Staf die vergezeld was van zijn secretaris. Ik werd ervan beschuldigd bij de Belgische militaire overheid een Duitse officier aangeklaagd te hebben als spion. Die officier was in Oostende gefusilleerd en voor die misdaad moest de stad Oostende 2 miljoen mark boete betalen. Indien ik schuldig bevonden werd zou ik 's anderendaags terechtgesteld worden. Daar ik mezelf niets te verwijten had, heb ik kalm geantwoord: "Een mooi vooruitzicht". Drie uur lang werd ik ondervraagd. Hier volgt mijn verklaring die ik moest ondertekenen als strokend met de waarheid. In de namiddag van 28 juli kwam hier een Duits reiziger een kamer huren voor 14 dagen. Waarschijnlijk zou hij langer blijven want hij had het inzicht zijn vrouw te laten overkomen. De man voegde erbij dat hij al in 1912 bij mij gelogeed had. In de vreemdelingenlijst schreef hij zich in onder de naam CORNU, directeur in Kiel. Ik gaf hem kamer 60 en we werden het eens over de prijs van 12 ₣ 50 voor volledig pension. Ik heb me gewoon met hem beziggehouden zoals ik met al mijn gasten omga. Maar ik twijfelde eraan of die heer al bij mij gelogeed had. In mijn boeken vond ik geen spoor van zijn naam. Ik noch mijn personeel herkende zijn gezicht". (N.B. In de "Liste officielle des étrangers" van 28 juli 1914 in "La Saison d'Ostende" komt er geen CORNU voor. Hij wordt trouwens voor het hele seizoen niet vermeld als gast bij Stracké. Er is geen reden hier om aan de mededeling van onze hotelier te twijfelen zodat wij in dit geval weer een bewijs hebben van de onnauwkeurigheid van die "liste officielle". Of die CORNU twee jaar tevoren ook bij Stracké gelogeed had, kon ik niet achterhalen omdat de jaargang 1912 van "La Saison d'Ostende" in onze stadsbibliotheek ontbreekt. En nu het vervolg van Strackés verhaal).

"In de nacht van 2 op 3 augustus is die heer tegen 5 uur 's morgens haastig naar het hotel gekomen in een open rijtuig en bedekt met bloed. Hij zag me in de ingang deur staan en riep me van ver toe: "Kijk maar, zo worden de vreemdelingen hier in Oostende behandeld". Hij verklaarde dat hij aangevallen was, zonder te zeggen waar. Ik heb hem in mijn bureau binnengelaten om zijn wonde te wassen en te verbinden. Ik zei hem dat ik het Rode Kruis-brevet bezat en alles had om hem te verzorgen. Daar hij mijn voorstel beslist afwees heb ik hem verbanden gegeven en me verder niet meer om hem bekommerd.

Intussen hadden al mijn buitenlandse gasten het hotel en Oostende verlaten uitgenomen een Engelsman met zijn vrouw, oude klanten, en verder een Duitse familie met 4 bedienden die de vorige dag aangekomen waren en via Holland naar Duitsland wilden terugkeren.

Op 5 augustus, om 10 uur 's morgens, kwam een inspecteur van de veiligheid vergezeld van een onzer politiecommissarissen en vier leden van de Burgerwacht per auto bij mij aan. Hij vroeg mij welke vreemdelingen er nog in mijn hotel verbleven. Ik wees hem het Duits gezin aan dat gereed was om afscheid te nemen en ook het Engels echtpaar dat op het punt stond met de maalboot

af te varen. Na hun papieren nagezien en de personen afgetast te hebben, gaf hij hun de toelating onmiddellijk te vertrekken. Daarop zei hij mij : "U hebt nog een Duitser, waar is hij ?". Ik antwoordde dat hij uitgegaan was maar dat hij terug zou zijn tegen het diner.

Op het ogenblik dat de auto met de inspecteur wilde vertrekken kwam de Duitser aan. Dadelijk werd hij gevat en in de eetzaal geduwd. Hij moest de handen opsteken en werd afgetast. In zijn jas vonden ze de epauletten van een Duits officier. De inspecteur gooide die op tafel en zei : "Dat is de spion die we zoeken". Hij werd geboeid en met de auto naar het politiebureau gebracht. Ik moest de hotelrekening voorleggen. Ze bedroeg 127 ₣ die me door de politiecommissaris werden uitbetaald van de 1800 D.M. die op de spion gevonden waren.

Het is mij niet bekend of die man in Oostende gefusilleerd werd. Dat kan ik niet aannemen want die zaak zou zeker ruchtbaar gemaakt zijn. Daarom meen ik dat de stad Oostende even onschuldig is in die zaak als ikzelf en het zou een schreeuwende onrechtvaardigheid zijn de stad Oostende een boete van 2 miljoen mark op te leggen. Daarop werd mij geantwoord dat mij dat niet aanging. (N.B. Wel eigenaardig dat O.D.B. met zijn uitgebreide informatie vooral uit 't begin van de bezetting - van die spionnagegeschiedenis niets afweet maar een ander feit vermeldt dat sterk op het eerste gelijk. Op p. 10 aldaar is er nl. spraak van een Duitse kapitein EBERHARD die op 4 augustus 1914 (dus in de tijd van die CORNU) bij het verlaten van het Hôtel Continental gesnapt werd, "met 3.400 ₣ in Duits goud, 100 ₣ in Belgische 5 frankstukken en een alfabet in cijferschrift bij zich". Hij werd aan de militaire overheid uitgeleverd, later door de krijgsraad ter dood veroordeeld en gefusilleerd. Je vraagt je af of hier soms geen verwarring gebeurd is. Anderzijds lijkt Strackés gedetailleerd verslag waarheidsgetrouw).

"Na mijn verklaring in het dubbel getekend te hebben werd ik vrijgelaten tot 's anderendaags 's morgens 9 uur. Ik moest me dan weer ter beschikking houden van die officier die ondertussen de waarheid van mijn verklaring wilde onderzoeken. Zo ze onwaar bleek zou ik voor de krijgsraad gebracht worden. De hele dag ben ik tot hun beschikking gebleven maar gelukkig heb ik die heren niet meer teruggezien.

Zo begon de bezetting voor mij. Wij hadden ontzaglijk veel werk en ik wilde stipt mijn plicht doen. Gedurende de hele oorlog heb ik als lid van het Rode Kruis gewonden helpen verbinden, begraven en ontgraven, de doden vervoeren niettegenstaande het gevaar van kogels en obussen. Ook ben ik er trots op dat ik mijn verplichtingen nagekomen ben".

(N.B. Helemaal buiten het oorlogsverband last A. Stracké hier onverwacht de herinnering in aan zijn reis naar het hof van vorst Ferdinand van Bulgarije. Dat gebrek aan samenhang moeten we op rekening schrijven van zijn leeftijd. Die reis heb ik besproken in De Plate, jg. 14, 1985, nrs 2, 3, 4 en 5. Na het noteren van zijn Bulgaarse reis (in 1906) neemt A. Stracké onmiddellijk het relaas van zijn oorlogsbelevissen weer op).

(wordt voortgezet)

G. BILLIET